

плану узгодити з правоохоронними органами сусідніх держав для швидкого реагування на випадок контрольованої поставки.

Таким чином, контрольовану поставку слід проводити негласно, в виді тактичної операції з залученням співробітників правоохоронних органів, митної та прикордонної служб.

Список використаної літератури:

1. Василина М.М. Особливості розслідування контрабанди (за матеріалами оперативно-розшукової і слідчої практики СБУ): Дис, канд.юрид.наук. К., 1999.

Ключові слова: протидія, контрольована поставка, тактична операція, організаційні заходи, незаконний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів

Ключевые слова: противодействие, контролируемая поставка, тактическая операция, организационные мероприятия, незаконный оборот наркотических средств, психотропных веществ и прекурсоров.

Key words: counteraction, controlled delivery, tactical operation, organizational measures, illicit trafficking in narcotic drugs, psychotropic substances and precursors.

КОЛОДІНА АННА СЕРГІЙВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри криміналістики, кандидат юридичних наук*

ПРО ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ В КРИМІНАЛІСТИЧНІЙ МЕТОДИЦІ РОЗСЛІДУВАННЯ

Тенденції розвитку криміналістики зумовлені науково-технічним прогресом суспільства, «технологізацією» криміналістичних знань, взаємозв'язком з сучасним правом, адже це дозволяє уніфікувати криміналістичні рекомендації стосовно прагматичних цілей, задовольнити актуальні запити практики й оперативно впроваджувати пропонувані наукою інноваційні розробки [1, с. 43]. Застосування технологічного підходу у процесі розслідування злочинів, є наслідком теперішнього прогресу технологізації, а стрімкий розвиток теорії криміналістичної технології – актуальним в галузі криміналістики. Виокремлюють техніко-криміналістичну технологію, технологію у слідчій тактиці та у криміналістичній методиці розслідування.

Хотілось би звернути увагу на роль технологічного підходу у криміналістичній методиці розслідування. У криміналістичній методиці розслідування окремих видів злочинів розроблюються й рекомендуються до використання у слідчій діяльності не тільки певні методи, але й положення, які стосуються криміналістичної характеристики відповідної категорії злочинів, типових слідчих ситуацій, стратегічних і тактичних завдань розслідування, висування і перевірки

слідчих версій, організаційних заходів, напрямів взаємодії слідчого з іншими учасниками розслідування [2, с. 157]. Такі рекомендації являють собою програми розслідування у вигляді типових версій і завдань, що вирішуються за допомогою відповідних алгоритмів дій слідчого, і тим самим набувають технологічного характеру [3, с. 21-22].

Поняття «технології» в системі криміналістичних знань знайшло відображення у працях таких відомих вчених як Р.С. Белкін, А.І. Вінберг, В.І. Громов, Г.А. Густов, А.В. Дулов, О.О. Ейсман, І.М. Лузгін, Л.Д. Самигін, А.Р. Шляхов, А.А. Барцицької, І.О. Возгріна, А.Ф. Волобуєва, І.Ф. Герасимова, О.Ю. Головіна, Л.Я. Драпкіна, В.А. Журавля, О.О. Ексархопуло, В.Я. Колдіна, В.В. Тіщенко, О.С. Шаталова, В.Ю. Шепітько, А.В. Шмоніна, Б.В. Щура, М.П. Яблокова та ін.

Надзвичайна складність діяльності з розслідування злочинів, її багатofункціональний і системний характер, необхідність залучення до нього багатьох осіб, організацій, установ та їх служб, здійснення постійного і ефективного управління приводить до підшукування такого поняття, яке б охоплювало весь комплекс зазначених питань або їхню суттєву частину і включало б у свій зміст наукові рекомендації щодо їх вирішення [3, с. 18]. Тому здійснення в практичній діяльності системи дій, дотримання рекомендацій, залучення необхідних суб'єктів передбачає використання поняття криміналістичної технології.

Наукове обґрунтування та визначення місця в системі методичних положень категорії «технологія» до цього часу не знаходило відображення в криміналістичній літературі, що і сьогодні призводить до неоднозначного розуміння застосування даного терміну в системі криміналістичних знань та практичній діяльності з розслідування. В літературних джерелах досить часто можна помітити використання поняття «технологія» в таких поєднаннях: «технологія розслідування», «технологія доказування», «експертні технології», «інформаційні технології», «слідчі технології» та «криміналістичні технології» щодо проведення окремих процесуальних дій. Доцільною є пропозиція В.В. Тіщенко щодо необхідності виділення технологічного аспекту в діяльності з розслідування злочинів, поєднуючи його з іншими криміналістичними сторонами такої діяльності – техніко-криміналістичною, тактичною та методичною.

В криміналістичній науці поняття технології вченими розуміється по-різному. Так, А.В. Шмонін підкреслює, що процес (технологія) розслідування, є цілеспрямованою людською діяльністю і охоплює такі елементи: суб'єкт розслідування, об'єкт розслідування, засоби розслідування, де останні визначаються як методами (методикою) розслідування, так і іншими засобами [4, с. 131].

В.В. Тіщенко під технологією розуміє певну систему дій, операцій, методів, які за своєю сутністю являють складний процес, з відокремлення стадій, етапів, що як наслідок викликає необхідність його оптимізації та впорядкування [5].

Л.Д. Самигін вважає, що процес розслідування містить так званий базовий рівень – технологічний, який складається з окремих

технологічних операцій з тими або іншими об'єктами за допомогою тих чи інших технічних методів, прийомів, способів або засобів [6, с. 24].

З вищевикладеного можна дійти висновку, що автори визначають технологію розслідування наступним чином: 1) як виробничий процес в криміналістиці; 2) як цілеспрямовану людську діяльність, яка реалізується за допомогою методів та засобів; 3) як певну систему дій, операцій, методів, які являють складний процес, з відокремлення стадій та етапів.

В свою чергу, деякі автори пропонують розглядати криміналістичну методика з позицій технологічного підходу. Так, Р.С. Белкін вказує, що криміналістична методика – це своєрідна технологія процесу розслідування [7, с. 84-85]. В. А. Журавель підтримує висловлену точку зору та вважає криміналістичну методика своєрідною технологічною програмою збору доказів у кримінальній справі [8, с. 292-297].

Проаналізувавши коло літературних джерел, можна помітити, що інколи спостерігається підміна поняття «технологія розслідування» з поняттям «окрема криміналістична методика». Досить часто окремі автори використовують, як відмічає Б.В. Щур, термін «криміналістична технологія» щодо розслідування певних категорій злочинів, без встановлення параметрів технологій і фактично розглядають традиційні питання [2, с. 159]. На нашу думку, поняття «криміналістична методика» є ширшим ніж «технологія розслідування» адже вмщує в собі поетапне здійснення системи дій та операцій, тому слід не замінити криміналістичну методика криміналістичною технологією, а вести мову про технологічний підхід в методиці розслідування окремих видів злочинів.

Вважаємо, що виділення технологічного аспекту, знайшло відображення у всіх розділах криміналістики, що підтверджує наукову обґрунтованість та обумовлює значення криміналістичної технології в системі криміналістичних знань. Немає ніякої потреби змінювати назви розділів на теоретичному рівні, адже важливість функціонування криміналістичних технологій, саме в практичному застосуванні, де знаходить своє прикладне відображення в практичній діяльності.

На підставі вищевикладених суджень, можемо стверджувати, що наявність технологічного підходу в діяльності з розслідуванні має місце та знайшло своє теоретичне обґрунтування. У загальному значенні технологічний підхід передбачає визначення стратегічних і тактичних завдань та певну послідовність їх виконання у практичній діяльності з розслідування.

В методиці розслідування окремих видів злочинів технологічний підхід передбачає послідовне виконання завдань, рекомендацій на основі системи знань, практичних навичок (досвіду), системи принципів, методів, прийомів та засобів суб'єктом розслідування.

Список використаної літератури:

1. Шепитько В. Ю. Предмет, система и задачи криминалистики в XXI веке / В. Ю. Шепитько // Криминалистика и судебная экспертиза : наука, обучение, практика : [сб. науч. статей]. – Vilnius, Charkovas, 2013. – Ч. II. – С. 32-44

2. Б.В. Шур Слідчі технології в структурі криміналістичної методики // Митна справа № 1 (73) 2011, частина 2 С. 157-161.
3. Тищенко В.В. Криміналістичні технології в теорії та практиці розслідування / В.В. Тищенко // актуальні проблеми держави і права: Зб. наук. Праць. – Одеса: «Юридична література», 2008. – Вип. 44. – С. 20-28.
4. Шмонин А.В. Методология криминалистической методики: Монография. – М.: Юрлитинформ, 2010. – 416 с.
5. Тищенко В.В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів: Монографія // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2007.
6. Самыгин Л.Д. Расследование преступлений как система деятельности / Л.В. Самыгин. – М.: Изд-во МГУ, 1989.
7. Белкин Р.С. Криминалистика: проблемы сегодняшнего дня. Злободневные вопросы российской криминалистики. – М.: Издательство НОРМА (Издательская группа НОРМА – ИНФРА), 2001. – 240 с.
8. Журавель В. А. Направления модернизации криминалистических методик / В. А. Журавель // Криміналістика ХХІ століття : матеріали міжнар. наук-пр- акт. конф. (25–26 листопада 2010 р.). – Х. : Право, 2010. – С. 292–297.

Ключові слова: технологія, криміналістична технологія, криміналістична методика, розслідування, слідча діяльність, технологічний підхід.

Ключевые слова: технология, криминалистическая технология, криминалистическая методика, расследование, следственная деятельность, технологический подход.

Key words: technology, criminalistics technology, criminalistics technique, investigation, investigative activities, technological approach.

АЛЕКСЕСВА ЛІНА ЛЕОНІДІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри криміналістики*

НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПІД ЧАС РОЗКРИТТЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ

Розвиток суспільних процесів в Україні свідчить про зростання ролі засобів масової інформації під час проведення інституційних реформ, прийняття важливих та критичних для організації життя суспільства рішень. Значним чином це зумовлено тим, що в Україні, на відміну від багатьох інших країн пострадянського простору реально забезпечено незалежність засобів масової інформації та відсутність тотального контролю за ними із боку держави. У контексті цього, вченими криміналістами звертається увага на можливості використання ЗМІ під час виявлення, розкриття та розслідування злочинів[док. див.: 1;2;3]. Водночас, вказана проблематика потребує постійної уваги з боку дослідників оскільки постійно розширюється спектр інформаційних ресурсів, які не отримали офіційного статусу ЗМІ, але є суб'єктами формування